

namene“. Če je to nagib tej napravi, prosit Mahlzeit! To pa je tudi gotovo, da je „konst. društvo“ to idejo „vzmaló“ ljublj. katoliškemu društvu (v čegar namene spada taka naprava), kajti brž v drugi njegovi seji bila je beseda o tej kuhinji. Al ker je dopisniku ljublj. ta naprava toliko presunila pobožno srce njegovo, da celó v oblikah sv. pisma govori, se čudimo le temu, da ni domoljubni dopisnik posrednje ali neposrednje „Sloveniji“ te inšpiracije dal!!

— (*Silvestrov večer v čitalnici*) je presegel vse veselice, ki jih je to društvo dosihmal napravilo svojim udom. Veliko smo pričakovali po tem, kar smo že poprej slišali o operi „Vondra“, al še veliko več smo dobili. Že v dobro poslojjeni besedi je to delo češkega skladatelja J. Illnerja res „non plus ultra“ zdravega humora, osoljenega s pikantnimi šaljami, — v muziki pa po bistrumni sestavi samo-, dvo- in trispévov in pa zborov iz najmičnejših oper prekosi cele kupe družih izvernih komičnih oper. Tako izvrstno je zložen ta muzikalni quodlibet, da — če tudi opera v 3 aktih traja skor dve uri — poslušalec zamaknjen sluša niz glasbenih biserov, in to zato, ker sestava njih ni brez namisleka; ona ni mehaničen kaleidoškop, ampak vse je dobro prevdarjeno in postavljeno na pravo mesto. Zato pa tudi izpeljava te res velike opere ni lahka reč, in prav to, da se je v čitalnici tako mojstersko vršila, nam je ponos. Prvi venec o njej gré gospé Odi, oni pevki, ki je v prejšnjih letih že večkrat razveseljevala občinstvo naše. Zdaj iz Zagreba prišedši prijazno je prevzela rolo „Cimfrline“ ter jo v petji s čistim in prijetnim svojim glasom in pa vrlo izurjenim igranjem tako izvrstno dovršila, da je vsem pričujočim srce igralo radosti; v dvospévu z gosp. Filapičem pa je bil plosk tako gromovit, da ni bilo mirú, dokler ga nista še enkrat pela. Gosp. Filapič, čitalnici zeló priljubljeni pevec (tenor), je kot „Eldorado“ res, kakor kritiki pravijo, ta večer sam sebe prekosal; pel pa tudi igral je tako drastično a zraven elegantno, da je zaslužil hvalo, ki mu je donela od vseh strani. Kaj pa naši že skušeni pevski prvaki? — peli in igrali so g. Valenta (kralj Vondra), g. Coloretto (Hassan), g. Nolli (Pakan) in g. Drahsler (Čavalari) tako, da je kraljevalo navdušeno veselje od prve do zadnje note. In naš čitalničin pevski zbor? — zavoljo malega prostora na odru bilo je le 8 gospodov v zboru, al ti so peli tako izvrstno, da je posebno finale v združbi gori imenovanih tako gromovito hvalo doseglo, da se je dvorana tresla, in so ga morali ponoviti. Potaki sijajni vršitbi izvrstnega glasbinega dela ni čuda, da vse hrepení po tem, da še večkrat slišimo veliko romantično-heroično-tragično opero „Kralj Vondra XXVI.“ Al še nekdo zasluži očitno hvalo — in to pevovodja čitalničin g. Förster, ki je bil duša učenju in je celo opero spremljal z igro na klavirji. — Da po taki sijajni produkciji, ki je trajala blizo 10. ure, ni bilo lahko še oživiti posebne pozornosti, gotovo je; vendar je obveljalo pevcem Lisinskovega čveterospéva (gospodom Kuraltu, Valenti, Dreniku in Kobilci) navdušiti občinstvo; med krasnimi glasovi se je odlikoval še posebno simpatični tenor g. Kuralta. Gosp. Alešovcev „Brencelj“ je bil poln jedrenega humora in pikavne šale, kakor je tudi dvopisk na trobenticah prava muzikalna burkica bila. V resni besedi pa je gospodičina Brusova o polnoči „slovó dala“ umrlemu letu z deklamacijo, v kateri je mlada gospica zopet lepo pokazala svoj nenavadni talent. In tako je šlo z Bogom staro leto, zato preveselo pokopano, da bi nastopilo novo — slovenskemu narodu poštenejšé!

— Došla nam je vesela novica, da je „beseda“ na korist ubogi šolski mladini v Kranji v nedeljo

bila srečna po dohodku, pa tudi, in to posebno, po prav lepo izpeljani glediščini igri „Servus petelinček.“ Drugi pot pričakujemo obširnejšega popisa.

— Kakor smo nemškim bralcem unidan priporočali živo nam potrebni nemški naš časnik „Triglav“, tako priporočamo zopet veliki dunajski časnik „Zukunft“, edini, zgolj slovanskim interesom posvečeni dunajski časnik, ki se je letos v vsacem listu za pol pole pomnožil in ga izvrstno vreduje slavnoznani dr. Jordan. Kdor rodoljubov s peresom ne dela za domovino, naj podpira saj z naročilom časnike, ki zastopajo narod naš!

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Vladni list „Wien. Ztg.“ je zadnji dan preteklega leta oznanil oklic denarstvenega ministerstva, da se izdajo nove državne obligacije po 50, 100, 1000 in 10.000 gold., v ktere se morejo zamenjati druge stare. Od novih obligacij po 50 gold. se plačujejo obresti za celo leto skupaj, od viših pa vsacega pol leta.

— Zbornica gospôska, v kateri je večina po kolovodji svojem grofu Antonu Auerspergu na vrat na nos sklenila medverske postave, se obotavlja s sklepom o porotnih sodbah zarad tiska (časnikov in knjig) že tako dolgo, da je neki sveta jeza zgrabila ministra pravosodja dr. Herbstu in da žuga z odstopom, ako zbornica ne reši že dolgo zavlečene osnove. Sliši se zdaj, da 20. dne t. m. se zbornica vendar loti te postave!

— Časniki pruske vlade tako zabavljivo pišejo o avstrijski vladi, kakor 1866. leta pred začetkom vojske.

Česko. Iz Prage. Leto je preteklo, in še smo tam, kjer smo bili. Čenčalo se je veliko, da se odpravi obsedni stan, da se prične sprava z nami, da je ta posel državni kancelar Beust na-se vzel, da je bil zatega del dr. Rieger v Beču itd.; al vse to so le prazne govorce, to pa je žalostna resnica, da še zmiraj v ječo zapirajo vrednike in jih kaznujejo z visocimi globami!

Ogersko. „Slovenske Noviny“ pripravljajo Slovake na volitve v novi deželni zbor ogerski. Volilce opominjajo, naj se ne dajo motiti z vinom, medenimi besedami in bankovci desetaki. Črno naj jim bode lice — pravi — kdor se dá po tacih zvijačah zapeljati, da voli sovražnike slovenskega naroda! — Deakova stranka že dela na vso moč, da bi si spet ohranila večino v zboru; prav „zlat dež“ — pravi — se že zлива po deželi, da se podkupijo glasovi za to stranko.

Francozko. Iz Pariza. Ob novem letu je po navadi sprejel cesar Napoleon poročnike družih vlad in jim upanje razodel, da bode 1869. leto vkljub vsem težavam tako, kakor 1868. mirno preteklo, ker svet potrebuje mirú. — Napoleon je tedaj miroljuben ali se saj tacega svetu kaže. Al kateri vladar danes vé, kaj bode jutri? Res se je s tem, da pridejo turško-grške homatije pred vladarski zbor v Pariz, oblačno politično nebó nekoliko zvedrilo; al zbor ni še mir. Al bode zbor tudi kaj kmalu, se še ne vé, ker ruska vlada zahteva, da v tem zboru tudi grške vlade glas toliko veljá kakor vsake druge, a ne, da bi samo svete dajala.

Srbija. Iz Novega Sada. Srbi na Ogerskem o grško-turškem razporu vse drugače mislijo kakor Magjari. General Stratimirovič v „Napredaku“ v navdušenem članku, ki dela veliko senzacijo, kliče srbsko vlado in Srbe na pomoč Grkom v boji zoper Turka, ter med drugim govori tako-le: Po številu majhen, gledé vojnih sredstev siromašen grški narod nima ničesar od svojih slavni prednikov, razun junaštva in hrabrosti svojih sinov! Al ravno zato, ker so mu materijalna sredstva pičlo odmerjena, in ker Evropa, hvaleča se s svojo omiko, v sramotni sebičnosti svojo pomoč daje

turškemu tiranstvu — ravno zato je treba, da Grčija izvé, kje so njeni prijatelji, kje so njeni zavezniki. In kje hočejo ti biti, ako ne v vrstah onih milijonov raje (podjarmljenih kristjanov na Turškem), kateri kakor tudi Grčija že veke in veke trpé, in lepega dne svojega rešenja pričakujejo. Pa tudi naši bratje v Bosni in Hercegovini — v stari deželi naših kraljev, v Stari Srbiji — tudi oni čakajo na novo Kosovo, srečen Vidovdan! — In kedar grški junaki zakličejo in pozovejo svoje brate na pomoč, ali ne bo našel njihovi klic tisočernega jeka v prsih srbskih bratov? Mar so nam srca tako pokvarjena, da niso več sposobna gojiti vzvišenih čutil? so nam li živci oslabei? ali so nam ostri meči zarjuveli? Ali nismo mi vnuki kosovskih junakov; ali ni tudi nam, kakor Grkom, divna svetinja: Milovati našo bivšo veličino in jo maščevati? V tem osodepolnem trenutku, v katerem se ima naša osoda k boljemu zasukati, moremo samo eno storiti: izpolnjevati svojo dolžnost! In kadar tako ena misel in eno čustvo napolni srca vsega srbskega naroda, kadar je on, spominjaje se svoje preteklosti odločen pridobiti si svojo prihodnost, po kateri koli ceni: tedaj bo srbska vlada, ktero bo branilo in vodilo narodovo javno mnenje, tudi storila svojo dolžnost: z belih dvorov belegraškega kneza se bo v kratkem razlegal slavni klic: Ustanite, Srbi! hajdimo na Kosovo!“

Turško. Francozka vlada je vse svoje moči napéla, da je to doseglo, da se bojo turško-grške homatije obravnavale v zboru vseh vlad, ki so 1856. leta v Parizu podpisale pogodbo turško-grško. Ta zbor (kongres) bode v Parizu in se neki začne 9. dne t. m. Zborovali bodo zastopniki turške, angleške, francozke, avstrijske, ruske, pruske in italijanske vlade; prisednik le za svet a ne za glasovati bode tudi zastopnik grške vlade. Podlaga temu zborovanju bode neki le to, kar turška vlada v svojem zadnjem pismu (ultimatumu) zahteva od grške.

Katoličanom na Kranjskem!

Odbor katoliške družbe na Kranjskem, ktera je sedaj postavno osnovana, vabi k pristopu v družbo.

Družba je verska in dobrodejna; njen namen je tedaj pred vsem drugim: oživljati in razširjati katoliško zavednost, buditi čustvo dolžnosti do cerkve, domovine in družine, pa tudi skazovati dela kr-

šanske ljubezni posebno s pospeševanjem kršansko-katoliške odreje, s podpiranjem ubožnih in bolnikov in pa boljšanjem zagrešenih.

Pomočki k temu bodo: Shodi družbenikov; govori in branja; izdavanje podučnih spisov; razširjevanje dobrih katoliških bukev za blaženje nravnosti in življenja; napravila se bo lastna bukvarnica in če bo mogoče tudi besednica (Ressource); nabirali se bodo radovoljni darovi kakoršni koli za blažilne družbine namene; ustanovljale in podpirale katoliške odredilne naprave in naprave za ubožne in bolnike, pa tudi poboljševalnice, delavnice itd., kolikor bodo pomočki dopuščali.

Da se denar za te namene dobi, plača vsak družbenik na mesec v družbo 10 krajcarjev.

Vsak katoličan je lahko družbenik, ki naznani, da želi družbi pristopiti in ga družbini odbor v družbo sprejme.

Za zdaj sprejemajo podpisani družbini odborniki ta naznanila, pa prosijo vse tiste, ki so odboru že poprej pismeno razodeli željo po bralni družbi, da sedaj napoved k pristopu v katoliško družbo razločno naznaniti hoté.

V Ljubljani 3. januarja 1869.

Viljem grof Wurmbrand, c. k. komornik in prvomestnik v odboru. Dr. Andrej Čebašek, profesor bogoslovja. Dr. Etb. H. Costa, deželni odbornik. Matija Gerber, bukvozev in hišni posestnik. Luka Jeran, duhovni pomočnik v Trnovem in vrednik „Zgod. Danice“. France Kramar, korar in vođa ljublj. semenišča. Matej Močnik, učitelj mestne št. Jakobške šole. Matija Schreiner, pasarski mojster in hišni posestnik. Jožef Šventner, čevljarski mojster in hišni posestnik. Jožef Zupan, korar in fajmošter pri stolni cerkvi.

Zitna cena

v Ljubljani 2. januarja 1869.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 4 fl. 70 — banaške 5 fl. 20. — turšice 3 fl. 20. — soršice 3 fl. 75. — rži 3 fl. 20. — ječmena 2 fl. 50. — prosa 2 fl. 50. — ajde 2 fl. 40. — ovsa 1 fl. 80 — Krompir 1 fl. 20.

Kursi na Dunaji 4. januarja.

5% metaliki 60 fl. — kr. Ažijo srebra 116 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 65 fl. 40 kr. Cekini 5 fl. 64 kr.

Loterijne srečke:

V Gradcu } 30. decembra 1868: 19. 43. 46. 70. 26.
na Dunaji } 57. 83. 47. 5. 80.
Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaji 16. januarja.

Zabavnica za novo leto 1869.

S petkom je novega leta začetek,
S petkom enako končalo se bo;
Spredej je petek, zadej bo petek,
Petkov na sredi — število strašno!

Torej pa tudi se tacega leta
Tolsti in tolste lahkó veselé; —
Tud je tolažba za revnega kmeta,
Ki nezabeljen sok vsaki dan jé.

Mene pa petek tud prav nič ne straši,
Saj mi dozdam še ni škodval madrón;
Kadar sedim pri fižolu alj kaši,
Mislím, primojkokoš! da sem baron.

Potlej se bodo še rajnci jokali,
Srečnih da niso dočakali dní,
Ki jih mi bomo to leto vživali,
Ktere oj! nova nam dôba rodi!

Kar druga leta se je izdajalo
Le za klobase, za bôh in mesó,
Letos bo vsaj mi za fronke ostalo; —
Pa če tud' stradám, kdo vedel bo to?

Človek na svetu za to ne stanuje,
Da bi se pasel in basal le v-se;
Nego da dela, da štibro plačuje,
In če tud' lačen — da bóga molcé!

Torej v dosego prelep'ga namena
Kumerni petek je kakor nalašč; —
Al ta začetek tud' ni brez poména,
Morda „vék zlati“ začénja se naš.